

6. Huoltotointa koskevat asiat

Varsinainen huoltotoimi

Varsinaista huoltotoimintaa koskevat säännökset. Sosiaaliministeriö vahvisti ¹⁾ joulukuun 11 p:nä 1936 Helsingin kaupungin huolto-ohjesäännön ja joulukuun 21 p:nä 1936 Helsingin kaupungin huoltolautakunnan alaisten huoltolaitosten ohjesäännön.

Omasta puolestaan hyväksytyään ja vahvistettuaan noudatettaviksi ja tulemaan voimaan heti huoltolautakunnan, sen osastojen, jaostojen ja johtokuntien sekä sen alaisten viranhaltijain, huoltoviraston kassa- ja tilitoimiston ja huoltolautakunnan alaisten työtupien johtosääntöehdotukset, sikäli kuin ne sisälsivät määräyksiä viran- ja toimenhaltijain tehtävistä, huoltolautakunta alisti kaupunginvaltuuston vahvistettaviksi ne johtosääntöjen osat, jotka sisälsivät määräyksiä, mitkä olivat työjärjestyksen veroisia. Tällöin valtuusto eräässä kohdin muuttaen huoltolautakunnan alaisten työtupien johtosäännön ruotsinkielisen tekstin sanamuotoa hyväksyi ²⁾ kyseiset johtosääntöehdotukset väliaikaiseksi ohjeeksi huoltolautakunnalle, sen osastoille, jaostoille ja johtokunnille sekä sen alaisille viranhaltijoille, huoltoviraston kassa- ja tilitoimistolle ja huoltolautakunnan alaisille työtuville. Samalla kaupunginhallitus asetti komitean laatimaan uutta esitystä huoltotoimintaa koskeviksi johtosääntöiksi ja työjärjestyksiksi sillä pohjalla, ettei samoihin johtosääntöihin kuuluisi eri kunnallisten elimien vahvistettavia säännöksiä. Komitea katsoi, että ne huoltolautakunnan vahvistamissa johtosääntöissä olevat kohdat, joiden vahvistaminen kuului valtuustolle, olisi koottava yhtenäiseksi valtuuston kokonaisuudessaan vahvistettavaksi huoltolautakunnan työjärjestykseksi, sekä että edellä mainittujen väliaikaisten johtosääntöjen määräykset yleensä kuuluivat valtuuston toimivaltaan, lukuunottamatta eräitä poikkeuksia, kuten m.m. huoltolautakunnan alaisia viranhaltijoita koskevia määräyksiä ja huoltoviraston kassa ja tilitoimiston johtosääntöä. Komitean tällä perusteella laatimat ehdotukset huoltolautakunnan sekä sen asettamien osastojen, jaostojen ja johtokuntien työjärjestykseksi sekä huoltolautakunnan alaisten työtupain ohjesääntöksi, valtuusto sittemmin vahvisti ³⁾ eräin muodollisin muutoksin työjärjestykseen.

Huoltolautakunta ja huoltovirasto. Huoltoviraston asiamiestoimiston sääntöpalkkaisten viranhaltijain 2 palkkaluokkaan kuuluva notaarinvirka, jota oli hoidettu sivuviran luontoisena, siirrettiin ⁴⁾ työmäärän lisääntymisen vaatiessa sen hoitamista päävirkana, v:n 1938 alusta 10 palkkaluokkaan.

Työnvälitystoimiston uudelleenjärjestelyn yhteydessä irtisanotuille ja huoltolautakunnan alaiseen kansliaan työttömyyshuoltoa varten vastaavasti ylimääräiseksi esimieheksi ja ylimääräiseksi kanslianhoitajaksi siirretyille työnvälitystoimiston johtajalle W. O. Ahtiolle ja osastonjohtajalle K. B. Sundströmille päätettiin ⁵⁾ kohtuussyistä heidän uusissa toimissaan suorittaa heidän entiset palkkansa vähentämättöminä. Tätä varten

¹⁾ Kvsto 20 p. tammik. 2 §; vrt. myös v:n 1936 kert. s. 79 ja v:n 1936 Kunnall. asetuskok. s. 202 ja 209. — ²⁾ Kvsto 10 p. helmik. 33 § ja kvston pain. asiakirj. n:o 1. — ³⁾ Kvsto 2 p. kesäk. 9 § ja kvston pain. asiakirj. n:o 5; ks. myös Kunnall. asetuskok. s. 91. — ⁴⁾ Kvsto 25 p. elok. 23 §. — ⁵⁾ S:n 14 p. huhtik. 14 §.

osoitettiin kertomusvuodeksi 23,685 markkaa kaupunginvaltuuston yleisistä käyttövaroista.

Huoltolautakunnan ja sen kanslian v:n 1936 palkkiomäärärahaa päätettiin ¹⁾ entisen ylityksen lisäksi sallia ylittää 1,530 markkaa.

Merkittiin tiedoksi tulos ent. köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston edenneen kamreerin F. Rosendahlin tileissä havaittujen väärinkäytösten tutkimuksista, joissa oli päädytty siihen, että koska kamreeri Rosendahl oli kuollut ja hänen pesänsä todettu raastuvanoikeudessa maksukyvyttömäksi, ei häntä eikä hänen oikeudenomistajiaan vastaan voitu ryhtyä enempään toimenpiteisiin, sekä lisäksi todettu, että asiamiesosaston asiamies W. A. Eloniemi oli syyllistynyt virkavirheeseen sekä huolimattomuuteen virkatoimissaan ja että tiliviraston kirjanpitäjä H. Vuorinen kamreerin sijaisena toimiessaan myöskin oli syyllistynyt virkavirheeseen, joka kuitenkin oli tapahtunut ymmärtämättömyydestä ja lieventävien asianhaaran vallitessa, ollen kahden viimeksi mainitun korvausvelvollisuus, ottaen huomioon silloiset olosuhteet, kyseenalainen. Kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ kunnallislain 52 §:n mukaisesti ilmoittaa Uudenmaan läänin maaherralle asiasta.

Kunnalliskodin alihoitajatar E. Mäkinen, joka kertomusvuoden aikana jo oli nauttinut sairauslomaa kaksi kuukautta täysin palkoin ja kolme kuukautta 2/3 pohjapalkoin ikäkorotuksineen, oikeutettiin ³⁾ saamaan 1/2 pohjapalkastaan ynnä ikäkorotuksensa hänelle syyskuun 9 p:n ja joulukuun 8 p:n väliseksi ajaksi myönnetyn jatkettun sairausloman ajalta.

Pääluokkaan Huoltotoimi sisältyvistä käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi ⁴⁾ tarpeen vaatimia lisäyksiä kunnalliskodin määrärahoihin Lämpö, 127,000 markkaa, Vedenkulutus, 8,000 markkaa, ja Kuljetuskustannukset, 15,000 markkaa.

Tervalammen työlaitos. Peläten sosiaaliministeriön pian kieltävän Tervalammen työlaitoksen väliaikaisiksi hoidokkirakennuksiksi hyväksymiensä tilan vanhain rakennusten käytön huoltolautakunta laati laitoksen toiminnalle tarpeelliset uudisrakennukset käsittävän ohjelman, jonka nojalla yleisten töiden lautakunta puolestaan laaditti rakennusten luonnospöytäpiirustukset, joiden toteuttamiskustannukset arvioitiin 7,890,000 markaksi. Piirustusten mukaisesti laitokseen rakennettaisiin hoidokkirakennus 60 miehelle, toinen samanlainen 60 naiselle, talousrakennus, pesula- ja saunarakennus sekä navetta 125 lehmälle.

Asiaan tutustuttuaan kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾:

hyväksyä laaditun rakentamisohjelman alistaen sen sosiaaliministeriön vahvistettavaksi;

hyväksyä työlaitoksen hoidokkirakennusten ja talousrakennuksen luonnospöytäpiirustukset;

antaa yleisten töiden lautakunnalle tehtäväksi laadittua edellisessä mainittujen rakennusten pääpiirustukset, joita laadittaessa oli mahdollisuuden mukaan otettava huomioon huoltolautakunnan niitä vastaan esittämät huomautukset, jotka tarkoittivat etupäässä työ kustannusten alentamista; sekä

harkita v:n 1938 talousarviokäsittelyn yhteydessä tarvittavan määrärahan myöntämistä puheena oleviin töihin.

¹⁾ Kvsto 10 p. helmik. 25 §; vrt. myös v:n 1936 kert. s. 49. — ²⁾ Kvsto 16 p. kesäk. 20 §. — ³⁾ S:n 8 p. jouluk. 37 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. jouluk. 31 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. lokak. 16 §.

Talousarvioon merkittiin ¹⁾ sittemmin 5,000,000 markan siirtomääräraha Tervalammen työlaitoksen hoidokki- ja talousrakennusten rakennustöiden aloittamiseen.

Vaikka valtuuston Tervalammen työlaitoksen rakennusten korjauksiin myöntämään ²⁾ 550,000 markan suuruiseen määrärahaan ei sisällynyt varoja tilanhoitotoimikunnan esittämää väli aikaista keittiö, leipomo-, sauna-, kellari- ja kurinpitosellirakennusta varten, joka vakinaisten hoidokkirakennusten valmistuttua järjestettäisiin kahden perheen asunnoksi henkilökuntaa varten, köyhäinhuoltolautakunnan hallintojaosto ja sittemmin itse lautakuntakin hyväksyivät toimikunnan esityksen, jolloin työ suoritettiin 75,000 markan kustannuksin, ilman että rakentamiseen oli hankittu valtuuston hyväksymistä tai varoja tarkoitukseen oli myönnetty. Laitoksessa oli lisäksi ollut välttämätöntä suorittaa eräitä korjaustöitä yhteensä 22,000 markan arvosta sekä eräitä palkkioita yhteensä 22,708 markkaa. Kertomusvuonna oli suoritettu valtuuston päättämiä korjaustöitä 441,376:25 markan ja huoltolautakunnan suoritettaviksi hyväksymiä töitä 119,708 markan eli kaikkiaan 561,084:25 markan kustannuksin, minkä lisäksi alkuperäiseen kustannusarvioon sisältyviä korjaustöitä vielä oli suorittamatta 99,100 markan arvosta. Tällöin valtuusto, kuitenkin huomauttaen asianomaisille menettelyn epäasiallisuudesta, hyväksyi ³⁾ edellä mainitun väli aikaisen rakennuksen rakentamisen sekä oikeutti huoltolautakunnan ylittämään laitoksen rakennusten korjausmäärärahaa yhteensä 119,708 markan määrällä, josta 99,100 markkaa siirrettiin kertomusvuonna käytettäväksi vielä suorittamattomiin alkuperäiseen kustannusarvioon sisältyviin töihin.

Huoltolautakunta oikeutettiin ⁴⁾ siirtämään irtaimiston hankkimiseksi Tervalammen työlaitokseen myönnettyissä ⁵⁾ varoissa syntyneen säästön kertomusvuonna samaan tarkoitukseen käytettäväksi.

Vihdinseudun osuusliikkeelle edellisenä vuonna vuokrattu ⁶⁾ Tervalammen työlaitoksen alueen osa päätettiin ⁷⁾ vaihtaa Turun valtamaantieltä Tervalammen kartanoon johtavan yleisen tien varrella, n. 700 m:n etäisyydellä yleiseltä tieltä kartanoon kääntyvän pääajotien risteyksestä, lähellä kansakoulun tonttia olevaan alueen osaan; edellisestä alueesta vahvistetut vuokraehdot päätettiin pysyttää.

Huoltolautakunnan alaisiin työtupiin päätettiin ⁸⁾ v:n 1938 aikana sallia ottaa huoltolautakunnan huollettavia alkoholisteja ja irtolaisia, enintään 40 henkilöä, edellyttäen, ettei työtuvissa työskentelevien kokonaislukumäärä tämän johdosta suurennun, ja että tästä aiheutuvien menojen suorittamiseksi sai käyttää työtupia varten varattuja määrärahoja.

Eräät huoltotarkoituksiin myönnettyt lisämäärärahat. Pääluokkaan Huoltotoimi sisällyttävistä kaupunginvaltuuston käyttövaroista myönnettiin ⁹⁾ tarpeen vaatimia lisäyksiä Kustannukset elätteilleannosta, laitoshoidosta huoltolautakunnalle kuulumattomissa laitoksissa ja suoranaista avustuksista nimiseen saman pääluokan lukuun sisältyviin määrärahoihin Suoranaiset avustukset, 3,000,000 markkaa, ja Matkakustannukset, 10,000 markkaa.

¹⁾ Kvsto 15 p. jouluk. 2 §. — ²⁾ Ks. v:n 1936 kert. s. 27. — ³⁾ Kvsto 20 p. tammik. 27 §. — ⁴⁾ S:n 20 p. tammik. 26 §. — ⁵⁾ Vrt. v:n 1936 kert. s. 50. — ⁶⁾ Ks. v:n 1936 kert. s. 103. — ⁷⁾ Kvsto 10 p. helmik. 45 §. — ⁸⁾ S:n 27 p. lokak. 13 §. — ⁹⁾ S:n 8 p. jouluk. 31 §.

Työttömyyshuolto

Määrärahan siirto. Kaupunginhallituksen v:n 1936 käyttövaroissa työttömyyden varalta syntyvästä säästöstä päätettiin ¹⁾ kertomusvuoteen sallia siirtää 500,000 markkaa käytettäväksi vastaavaan tarkoitukseen.

Naisten työtupa. Kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ hyväksyä naisten työtuvan johtokunnan esityksen naisten työtuvan työntekijäin alimman tuntipalkan korottamisesta kertomusvuoden maaliskuun alusta lukien 3 markasta 3: 50 markkaan, työtuvassa maksettavien muiden tuntipalkkain tasoittamisesta työn laadun mukaisesti sekä työtuvan johdon oikeuttamisesta tekemään korotuksia maksettaviin kappalepalkkoihin sellaisissa tapauksissa, joissa työansion saanti sitä vaati ja korotus tuotteiden hinnoittelun kannalta oli mahdollinen.

Lastensuojelu

Lastenhuoltotoimintaa koskevat säännökset. Kaupunginvaltuuston alistettua sosiaaliministeriön vahvistettavaksi hyväksymänsä ³⁾ lastensuojeluohjesäännön ministeriö ei kuitenkaan katsonut voivansa vahvistaa sitä, ennen kuin 4 §:n 1 momenttiin tehtiin eräitä lapsia tai nuoria henkilöitä lautakunnan huostaan ottavan jaoston jäsenmäärää, kokoonpanoa ja päätösvaltaisuutta koskevia muutoksia. Valtuusto hyväksyi ⁴⁾ mainitun kohdan muuttamisen kahteen eri otteeseen ministeriön lähetepäätöksissä lausuttujen toivomusten mukaisesti alistaen sitten ohjesäännön näin muutettuna uudelleen ministeriön hyväksyttäväksi. Sosiaaliministeriö vahvisti ⁵⁾ kesäkuun 9 p:nä muutetun ohjesäännön noudatettavaksi.

Sittemmin valtuusto hyväksyi ⁶⁾ varsinaista huoltotoimintaa tarkoittavien säännösten hyväksymistä koskevan asian yhteydessä jo mainitun komitean ehdotukset lastenhuoltolaitosten ohjesäännöksi, lastensuojelulautakunnan työjärjestykseksi ja lastenhoidonneuvolain ohjesäännöksi, jotka oli laadittu sillä pohjalla, että uudelleenjärjestely lastensuojelun alalla tapahtuisi yhdenmukaisesti varsinaisen huoltotoiminnan alalla jo suoritettun järjestelyn kanssa. Ensiksi mainittu ohjesääntö alistettiin valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Lastensuojeluvirasto. Kaupunginvaltuusto määräsi ⁷⁾ varatuomari H. Miilumäen, joka kaupunginhallituksen määräyksestä jo parin kuukauden ajan oli hoitanut avoimeksi joutunutta lastenvalvojanvirkaa, v.t. lastenvalvojaksi siksi kuin valittava viran vakinainen haltija ryhtyi sitä hoitamaan. Määräykselle päätettiin hankkia raastuvanoikeuden suostumus.

Lastenvalvojanvirkaan valittiin ⁸⁾ sittemmin hovioikeudenauskulantti A. E. Heiskanen.

Koska alkuaan lastensuojeluviraston turvattomain lasten osastolle ajateltu kanslianhoitaja käytännössä oli muuttunut viraston kaikkia osastoja yhteisesti palvelevaksi vastaanotto- ja rekisteritoimiston hoitajaksi koko turvattomain lasten osaston jäädessä vanhemman kanslistin vastuulle, valtuusto päätti ⁹⁾ tämän epäkohdan korjaamiseksi perustaa lastensuojelu-

¹⁾ Kvsto 10 p. helmik. 51 §. — ²⁾ S:n 17 p. maalisk. 19 §. — ³⁾ Ks. v:n 1936 kert. s. 79. — ⁴⁾ Kvsto 20 p. tammik. 4 § ja 28 p. huhtik. 6 §. — ⁵⁾ S:n 25 p. elok. 3 §; ks. myös Kunnall. asetuskok. s. 81. — ⁶⁾ Kvsto 6 p. lokak. 21 § ja kvston pain. asiakirj. n:o 8; vrt. myös Kunnall. asetuskok. s. 86 ja 88. — ⁷⁾ Kvsto 17 p. marrask. 10 §. — ⁸⁾ S:n 8 p. jouluk. 12 §. — ⁹⁾ S:n 10 p. helmik. 40 §.

virastoon kertomusvuoden maaliskuun 1 p:stä lukien 7 palkka- ja III kieli-taitoluokkaan kuuluvan vastaanotto- ja rekisteritoimiston hoitajan viran, mihin tarkoitukseen kertomusvuodeksi osoitettiin 23,000 markkaa uusien virkain palkkoja sekä palkankorotuksia varten kaupunginvaltuuston käytettäväksi varatuista varoista. Lastensuojelulautakunta oikeutettiin virkaa haettavaksi julistamatta nimittämään virkaan siihen kuuluvaa työtä hoitanut kanslianhoitaja M. Tavaststjerna sekä täten vapautuvaan kanslianhoitajanvirkaan sen siihenastinen hoitaja vanhempi kanslisti E. Ekholm.

Valtuusto päätti ¹⁾ tammikuun 1 p:stä 1938 lukien korottaa 7 palkka-luokkaan lastensuojeluviraston kaksi naistarkastajanvirkaa.

Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti. Uuden vastaanotto- ja ammattioppilaskodin rakentamisesta sille Sofianlehdonkadun varrelta varatulle n. 8,800 m²:n suuruiselle alueelle ²⁾ kaupunginarkkitehti oli laatinut luonnospiirustukset. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ nämä luonnospiirustukset kaupunginhallituksen niihin puoltamin lisäksi, että pääpiirustuksia laadittaessa olisi otettava huomioon lastensuojelulautakunnan asiasta antamassaan lausunnossa esittämä toivomus henkilökunnan hissien ja leipomon järjestämisestä sekä terveydenhoitolautakunnan ehdotus kaasusuojan järjestämisestä, joilla edellytyksin uudisrakennuksen, sinne tarvittavien koneiden ja sen pihamaan tasoittamisen kustannusarvio päättyisi n. 6,987,500 markkaan. Yleisten töiden lautakunnalle annettiin tehtäväksi laadittua puheena olevan rakennuksen pääpiirustukset seikkaperäisine kustannusarvioineen.

Lastensuojelumäärärahan ylittäminen. Kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ sallia ylittää seuraavia v:n 1936 lastensuojelumäärärahoja alla mainitun verran: lastensuojelulautakunnan valaistusmäärärahaa 1,020: 25 markkaa, lastenhuoltolaitosten määrärahoja Lämpö 5,353: 40 markkaa, Tarverahat 985: 25 markkaa ja Sekalaista 719: 95 markkaa sekä Ryttylän ja Siltalan tilain määrärahaa Kustannukset 53,232: 60 markkaa, viimeksi mainittua uuden kirjanpitomenetelmän käytäntöön ottamisen vuoksi.

Hyvösen lastenkoti. Kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ valtuuttaa Hyvösen lastenkodin johtokunnan ostamaan tohtori A. Ahlmanilta Vihdin pitäjän Ojakkalan eli Jättölän kylässä olevan n. 31,000 m²:n pinta-alaisen Ukkolan tilan kesänviettopaikaksi Hyvösen lastenkodin hoidokeille 190,000 markan kauppahinnasta käyttämällä tarkoitukseen G. W. Hyvösen lahjoitusrahaston varoja.

Helsingin kaupunkilähetyksen avustaminen. Kaupunginvaltuusto myönsi ⁶⁾ lastensuojelun pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan 15,000 markan lisäyksen Helsingin kaupunkilähetyksen avustusmäärärahaan käytettäväksi sen lasten keskuudessa suoritettavaa työtä varten.

Pelastusarmeijan avustaminen. Kaupunginvaltuusto myönsi ⁷⁾ Pelastusarmeijalle lastensuojelun pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan 20,000 markkaa henkisessä kehityksessä jäljellejääneille apukoulu käyville lapsille tarkoitettun lastenkodin kalustamista varten.

¹⁾ Kvsto 25 p. elok. 25 §. — ²⁾ Vrt. v:n 1936 kert. s. 21. — ³⁾ Kvsto 6 p. lokak. 32 §. — ⁴⁾ S:n 10 p. helmik. 29 §. — ⁵⁾ S:n 15 p. syysk. 22 §. — ⁶⁾ S:n 25 p. elok. 33 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. marrask. 22 §.